

Krizový štáb očekává strmý nárůst nakažených, pacienti opět mají zaplnit nemocnice.

Jitka Šrámková
redaktorka MF DNES

PLZEŇSKÝ KRAJ V Plzeňském kraji není momentálně hospitalizován žádný pacient s novou variantou koronaviru omikron. A to i přesto, že tato mutace se v kraji poprvé objevila před 15 dny a už je v regionu realitou u poloviny odhalených nálezů. Očekává se ale strmý nárůst hospitalizovaných v nemocnicích. Ve středu to konstatoval krajský krizový štáb.

Krajský koordinátor lůžkové péče Jan Beneš na zasedání nejvyššího krizového orgánu kraje sdělil, že

Varianta omikron začíná v kraji převládat

počet hospitalizovaných pacientů klesl a nyní stagnuje. V nemocnicích v regionu totiž ve středu leželo 101 pacientů s covidem, což je o 21 méně než před týdnem. Celkem 76 pacientů bylo ve standardní péči a 25 na jednotkách intenzivní péče. V intenzivní péči se tedy v kraji léčili tři pacienti navíc ve srovnání s obdobím před týdnem.

„Vzhledem k nakažlivosti varianty omikron lze očekávat spíše strmý nárůst počtu pozitivních záchytů v populaci, a tedy se zhruba týdenním zpožděním i nárůst počtu pacientů v nemocnicích,“ sdělil Beneš.

Hejtmanka Plzeňského kraje Ilo-na Mauritzová připomněla, že první záchyt omikronu byl v kraji za-

znamenán 28. prosince. „Nyní již máme potvrzeny informace, že jsou záchyty případů omikronu na úrovni 50 procent. Náš kraj se tak překlápí do této mutace covidu,“ sdělila.

Také šéf Krajské hygienické stanice v Plzni Michal Bartoš konstatoval, že nakažených přibude. Ukázaly to podle něj poslední odběry, při kterých bylo potvrzených 600 případů covidu denně, zatímco před týdnem to bylo 500. „Očekávám strmý nárůst nemocných,“ oznámil vedle Beneše i Bartoš. Zdůraznil význam ochrany očkovaní proti covidu třetí posilující dávkou, která až z 90 procent chrání před případnou hospitalizací a těžkým průběhem nemoci.

Mezi klienty sociálních služeb, kteří jsou covidem nejvíce ohroženi, je třetí dávkou chráněno 2 910 lidí, což je téměř 72 procent. U zaměstnanců je to 1094, což je téměř 49 procent.

„To je hodně dobrá zpráva, protože u pracovníků v sociálních službách byla na počátku covidové doby, na rozdíl od zdravotnických pracovníků, nízká proočkovanost. V tuto chvíli má 81 procent zaměstnanců druhou dávku a třetí dávku téměř polovina z nich, což považuji za úspěch, protože pobytové sociální služby patří k nejohroženějším místům,“ zdůraznila hejtmanka.

Vyzdvihla, že v proočkovanosti lékařů je Plzeňský kraj s hodnotou 93

procent na prvním místě v České republice, v proočkovanosti zdravotních sester s hodnotou 87 procent na druhém místě.

Zřejmě to má vliv i na nemocnost. „Za posledních osm dní evidujeme pět covid pozitivních klientů v sociálních službách, což je v době covidové nejnižší počet. Stejně je tomu i v počtu covid pozitivních zaměstnanců, kterých bylo nakaženo sedm,“ uvedl Filip Zapletal, vedoucí odboru sociálních věcí Plzeňského kraje.

Z 2 246 zaměstnanců v sociálních službách je nyní téměř osm procent v karanténě nebo ošetřuje člena rodiny. „V terénních a ambulantních službách je situace stabilní,“ dodal.

Podle Zapletala byli všichni poskytovatelé sociálních služeb upozorněni na rizika omikronu a na nutnost včasného zavedení protiepidemických opatření.

A jaká je v Plzeňském kraji proočkovanost obyvatel? Dokončené očkování oběma dávkami má za sebou 366 291 lidí, což je 62 procent obyvatel kraje. Znamená to mezitýdenní nárůst o přibližně čtyři procenta.

Posilující dávku má za sebou 164 806 obyvatel, což je 28 procent zdejší populace. Je to také o zhruba čtyři procenta víc než před týdnem. „Děti ve věku pět až jedenáct let je v kraji naočkováno 1 275,“ uvedl vedoucí odboru zdravotnictví Jan Karásek.

V plzeňské MHD se nedaly jízdenky koupit kartou, systém měl výpadek

PLZEŇ Plzeňské městské dopravní podniky (PMDP) postihl obří výpadek systému placení jízdného bezkontaktní platební kartou. Problém se objevil už ve středu navečer, od včerejšího rána nefungoval tento způsob placení ve všech vozzech MHD. Podle webu Plzeňských městských dopravních podniků začal systém znova fungovat krátce před druhou hodinou odpoledne.

„Občasné výpadky jsme zaznamenali už ve středu navečer, ale od čtvrtečního rána, s výpravou prvního spoje, nefunguje tato možnost nákupu jízdenek vůbec,“ upozornil včera dopoledne mluvčí PMDP René Vávra. Chyba nebyla na straně PMDP, ale dodavatelů systému. Proto nebylo jasné, kdy k opravě dojde. O problému věděli také revizoři. Ale jak mluvčí PMDP upozornil, cestující měli po dobu výpadku využít jiný způsob odbavení. (vb)

Plzeň

ZČU otevřela Welcome Center

Západočeská univerzita v Plzni otevřela na rektorátu v kampusu na Borech kancelář mezinárodní spolupráce, takzvané Welcome Center. „Bude zajišťovat úplný servis pro zahraniční odborníky i jejich rodiny, kteří přijíždějí za prací, aby se v Plzni cítili co nejlépe,“ řekl mluvčí školy Pavel Koresel. Aktuálně jich na ZČU pracuje 120, příliv v poslední době zbrzdila pandemie. (ČTK)

Plzeňský kraj

Ochlazení zlepšilo podmínky lyžařům

Ochlazení a sněžení z minulých dnů zlepšilo v Plzeňském kraji podmínky pro zimní sporty. V provozu je většina sjezdovek v západočeské části Šumavy, díky novému sněhu se opět začaly upravovat i některé stopy pro běžkaře na Šumavě i v Českém lese na Domažlicku. Po kudu po počasí dovolí, vlekaři chtějí dál vyrábět technický sníh. Na víkend slibují areály v Železně Rudě a okolí dobré podmínky. (ČTK)

Vyprávějí příběhy nuceně nasazených v Norsku

Výstava Posláni na Sever: Češi na nucené práci v Norsku v letech druhé světové války je k vidění ve Studijní a vědecké knihovně

Autoři expozice Fotograf Vojtěch Vlček a Vendula V. Hingarová z oddělení skandinaviistiky Ústavu germánských studií Karlovy univerzity jsou autory výstavy s názvem o Čechách nasazených za 2. světové války v Norsku. Tu je možné navštívit ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje. Foto: Martin Polívka, MAFRA

PLZEŇSKÝ KRAJ Těžká práce v kamenolomu, na stavbě opevnění i v lese naplňovala tři roky nedobrovolně život Jana Kreysy z Horní Kamenice na Plzeňsku. Byl totiž jedním z více než tisíce Čechů, kteří byli během protektorátu totálně nasazení v Norsku.

„Táta maturoval v létě roku 1942 a na podzim už rukoval do Norska. Materiály z norského archivu ukazují, že se tam dostal v první třetině prosince. Byl tam tři roky až do roku 1945, když končila válka. Domů se ale vrátil až na podzim. Říkal mi, že to bylo takhle pozdě kvůli tomu, že bylo zaminované moře, nechtěli riskovat. Vraceli se, až když se odminovalo,“ vzpomíná Jan Kreysa mladší.

Ten se ozval na výzvu spojenou s výstavou Posláni na Sever: Češi na nucené práci v Norsku v letech druhé světové války. Ta je v současnosti k vidění ve Studijní a vědecké knihovně. Patří do projektu organizovaného Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy.

„Když jsem výzvu, že se hledají potomci nuceně nasazených v Norsku, viděl, okamžitě jsem na ni rea-

goval. Přinesl jsem i nějaké materiály v podobě fotografií a dokumentů,“ sdělil Jan Kreysa.

Jeho otec o nuceném pobytu na severu poměrně často vyprávěl. Přestože zde prožíval často krušné časy, nevzpomínal na Norsko ve zlém. „Dělali na pobřežních opevněních, v kamenolomech, v lese. V té oblasti se těžil kámen. A také dřevo, které se odváželo do oblastí, kde lesy nebyly. Byla to těžká práce. Táta byl urostlý chlap ze selského rodu, právě takoví lidé byli do Norska vybíráni. Z naší vsi odjel ještě jeden pán, s tátou se vrátili spolu,“ dodává Kreysa.

Příliš dobře o pracovníky v Norsku postaráno nebylo. „Táta říkal, že si často užili hladu. Jídla moc nedostávali. Uměli si prý ale poradit. Vyprávěl třeba, že když vykládali loď, kde byly pytle s brambory, některé protrhly a pár brambor si vzali. Podmínky nebyly nejlepší, ale ani nejhorší,“ říká.

Češi jako civilní pracovníci žili v táborech, ale ne za ostnatým drátem. Mohli se volně pohybovat. Hůře na tom byli ruští zajatci, kteří v Norsku také museli pracovat. „Táta vyprá-

vel, že museli sledovat, jak jednoho vězence, byl to asi Rus, zapráhli za auto a uválčili k smrti. Zažil tam tedy i tragické momenty. Čechů se ale netýkali,“ doplňuje.

Po otci, který zemřel ve třiaosmdesáti letech v roce 2004, mu zbyly

„Táta říkal, že si často užili hladu. Jídla moc nedostávali. Když vykládali loď, kde byly pytle s brambory, některé protrhly a pár brambor si vzali. Podmínky nebyly nejlepší, ale ani nejhorší.“

i některé artefakty spojené s Norskem. K nim patří třeba nůž ze sobího parohu nebo psí známka, kterou museli nuceně nasazení nosit na krku. Dochoval se také originální kufr, který měl s sebou po celé tři roky. „Zajímavostí je i to, že se táta v Norsku naučil lyžovat. Byly jsme čtyři děti, a když se vrátil, museli jsme se to všichni naučit. To včetně partnerek mě i bratrovo a partnerů mých sester. Jinak nesměli do rodiny,“ říká s úsměvem.

Jan Kreysa byl jeden z mála Noráků, jak si nuceně nasazení v Norsku sami říkali, který se na sever Evropy po druhé světové válce ještě jednou vrátil. A to přímo do oblasti Mo i Rana, kde kdysi působil. „Bylo to v devadesátých letech. Já jsem tehdy poměrně dost cestoval. Podíval jsem se i do Norska. Navštívil jsem tam otčova kamaráda, který do Norska emigroval v roce 1968. Řekl mi, že by potřeboval někoho, kdo by mu předělával střechu. A tak jsme se tam po dvou letech i s tátou vrátili a pomohli mu. Táta tak mohl ještě jednou navštívit místa, kde za války pobýval,“ doplňuje.

„Jan Kreysa byl jedním z představi-

telů ročníku 1921, který byl jako první kompletně odveden. Předtím chodili na nucené práce vybraní Češi, zejména nezaměstnaní. Ovšem pracovní síly nebyl dostatek, museli proto odejít všichni,“ uvedla Vendula V. Hingarová z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, která na projektu Noráci pracuje.

Známa je především kapitola o Čechách nuceně nasazených v Německu. Téma lidí, kteří museli nedobrovolně do Norska, nebylo dosud zpracované. „V roce 2015 se v Norsku otevřely archivy z druhé světové války, našla se i kartotéka zahraničních pracovníků, kteří byli za války v Norsku. Je v ní 130 tisíc jmen. Mezi nimi byla i část zahrnující české pracovníky, což bylo pro nás překvapení. Kartičky jsme zpracovali, udělali jsme na internetu databázi. Je tam 1366 Čechů,“ konstatuje Hingarová.

Před dvěma lety vznikl projekt ve spolupráci s univerzitou v Trondheimu podporovaný z Norských fondů. Jeho cílem je dohledat příběhy jednotlivých mužů, kteří byli v Norsku nuceně nasazení. „Na internetu jsme zpřístupnili stránku, potomci si mohou dohledat jména. Dali jsme výzvu, aby se příbuzní nasazených ozvali. Byla jsem překvapená, kolik jich zareagovalo. Díky tomu se nám podařilo získat spoustu fotografií, dopisů nebo deníků. Platí to také o Norácích z Plzeňska. Kromě pana Kreysy se ozvali ještě další čtyři rodiny. Díky tomu jsme se dokonce mohli setkat s mužem, který je zřejmě jediným žijícím Norákem v České republice. Je mu 98 let a žije kousek od Plzně,“ prozrazuje.

Ze protektorátu probíhaly nucené odvozy do Třetí říše. Část transportů ovšem na základě požadavku zaměřila na norská pracoviště. Cílem bylo zajistit stavební projekty pro wermacht. Němci potřebovali opevnit celé norské pobřeží, a prodloužit tak Atlantický val.

„Místní pracovní síla byla nedostatečná. Nacisté navíc neměli zájem decimovat místní obyvatelstvo, protože to byl výkvět árijské rasy. Pracovní povinnost tam byla, ale zbytek pracovníků získávali z okupovaných zemí. Sešli se tam tak Češi, Francouzi, Belgičané nebo Dánové,“ sděluje Hingarová.

Přijetí Čechů v Norsku bylo prý poměrně vřelé. „Od Německa to bylo odlišné tím, že Norsko bylo také okupované území. Norové se k Čechům chovali většinou hezky. Vznikla řada přátelství i milostných vztahů. Z nich se vyvinula manželství. Je několik případů, kdy si Češi přivezli norské ženy domů,“ říká.

— Ladislav Vaindl